

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

1. juuni 2016*

Eelotsusetaotlus — Politseikoostöö ja õiguslane koostöö kriminaalasjades — Raamotsus 2002/584/JSK — Euroopa vahistamismäärus — Artikli 8 lõike 1 punkt c — Kohustus lisada Euroopa vahistamismäärusse teave „vahistamismääruse“ olemasolu kohta — Eelneva siseriikliku, Euroopa vahistamismääruse kõrval eraldi dokumendina vormistatud vahistamismääruse puudumine — Tagajärg

Kohtuasjas C-241/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Curtea de Apel Cluj (Cluj apellatsioonikohus, Rumeenia) 22. mai 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. mail 2015, Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses, mis puudutab

Niculaie Aurel Bob-Dogi',

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič, kohtunikud C. Toader, A. Rosas, A. Prechal (ettekandja) ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: Y. Bot,

kohtusekretär: ametnik L. Carrasco Marco,

arvestades kirjalikus menetluses ja 20. jaanuari 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Rumeenia valitsus, esindajad: R. Radu, A. Buzoianu ja R. Mangu,
- Ungari valitsus, esindajad: Z. Fehér, G. Koós ja M. Tátrai,
- Austria valitsus, esindaja: G. Eberhard,
- Euroopa Komisjon, esindajad: W. Bogensberger ja I. Rogalski,

olles 2. märtsi 2016. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: rumeenia.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT 2002, L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34), muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK (ELT 2009, L 81, lk 24) (edaspidi „raamotsus“), artikli 8 lõike 1 punkti c tõlgendamist.
- 2 Eelotsusetaotlus on esitatud seoses Mátészalkai járásbírósági (Mátészalka piirkonnakohus, Ungari) poolt Nicolaie Aurel Bob-Dogi suhtes 23. märtsil 2015 tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise kohta.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Raamotsuse põhjendused 5–8 ja 10 on sõnastatud järgmiselt:
 - „(5) Tulenevalt eesmärgist kujundada Euroopa Liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks tuleks kaotada liikmesriikidevaheline väljaandmine ja asendada see õigusasutustevahelise üleandmissüsteemiga. Lisaks sellele võimaldab süüdimõistetute kriminaalkaristuste täitmiseks või kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks uue lihtsustatud üleandmissüsteemi sisseviimine kõrvaldada keerukuse ja võimalikud viivitused, mis on omased praegusele väljaandmiskorrale. Tavapärased koostöösuhted, mis on siiani domineerinud liikmesriikide vahel, tuleks asendada kriminaalasjades tehtud otsuste vaba liikumisega, mis hõlmaks nii kohtuotsuse eelseid kui lõplikke otsuseid vabadusel, turvalisusel ning õigusel rajaneva ala raamistikus.
 - (6) Käesolevas raamotsuses sätestatud Euroopa vahistamismäärus on esimene kindel meede kriminaalõiguse valdkonnas, millega kohaldatakse vastastikuse tunnustamise põhimõtet, mida Euroopa Ülemkogu nimetas õigusosalase koostöö nurgakiviks.
 - (7) [Kuna] 13. detsembri 1957. aasta väljaandmise Euroopa konventsioonile rajatud mitmepoolse väljaandmissüsteemi asendamise eesmärki ei suuda seoses selle ulatuse ja toimega ühepoolset tegutsevad liikmesriigid piisavalt saavutada ning seda saab paremini saavutada liidu tasandil, võib nõukogu võtta meetmeid vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele, millele on osutatud [EL] artiklis 2 ja [EÜ] artiklis 5. Viimati nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev raamotsus kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks.
 - (8) Euroopa vahistamismääruse täitmise kohta tehtud otsuseid tuleb piisavalt kontrollida, mis tähendab, et selle liikmesriigi õigusasutus, kus tagaotsitav on vahistatud, peab tegema otsuse tema üleandmise kohta.
- [...]
- (10) Euroopa vahistamismääruse toimimine põhineb suurel liikmesriikidevahelisel usaldusel. [...]“
- 4 Raamotsuse artikkel 1 „Euroopa vahistamismääruse määratlus ja selle täitmise kohustus“ sätestab:
 - „1. Euroopa vahistamismäärus on liikmesriigi väljaantud kohtuotsus, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmise või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.
 2. Liikmesriigid täidavad mis tahes Euroopa vahistamismääruse vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele.

3. Käesolev raamotsus ei mõjuta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on kirja pandud [EL] artiklis 6.“

5 Raamotsuse artiklites 3, 4 ja 4a on ette nähtud Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise kohustuslikud ja vabatahtlikud alused.

6 Raamotsuse artikli 8 „Euroopa vahistamismääruse sisu ja vorm“ lõige 1 sätestab:

„Euroopa vahistamismäärus sisaldab järgmist teavet, mis on esitatud vastavalt lisas toodud vormile:

[...]

c) tõendid täidetava kohtuotsuse, vahistamismääruse või mis tahes muu sama mõjuga täidetava kohtuotsuse kohta, mis kuulub artiklite 1 ja 2 rakendusalasasse;

[...]“.

7 Raamotsuse artikkel 15 „Üleandmisotsus“ sätestab lõikes 2 järgmist:

„Kui vahistamismäärust täitev õigusasutus leiab, et vahistamismääruse teinud liikmesriigi edastatud teabest ei piisa üleandmisotsuse tegemiseks, küsib ta vajalikku lisateavet, eelkõige seoses artiklitega 3–5 ja artikliga 8, mis tuleb kiiresti saata ning võib selle saamiseks kehtestada tähtaja, võttes arvesse vajadust järgida artiklis 17 kehtestatud tähtaegu.“

Rumeenia õigus

8 28. juuni 2004. aasta seadus nr 302/2004 rahvusvahelise õiguslase koostöö kohta kriminaalasjades (legea numărul 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală) põhikohtuasja asjaolude toimumise ajal kehtinud redaktsioonis (*Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 377, 31.5.2011) on eelkõige suunatud raamotsuse rakendamisele.

Ungari õigus

9 2012. aasta seaduse nr CLXXX Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise õiguslase koostöö kohta kriminaalasjades (az Európai Unió tagállamival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény, *Magyar Közlöny* 2012/160) artikkel 25 sätestab:

„(1) Kui kahtlustatava suhtes tuleb algatada kriminaalmenetlus, teeb kohus viivitamatult Euroopa vahistamismääruse tema vahistamiseks mis tahes Euroopa Liidu liikmesriigis ja kahtlustatava üleandmiseks, kui seda õigustab tema süüteo raskusaste [...]

[...]

(7) Euroopa vahistamismääruse kohaldamisala laieneb ka Ungari territooriumile.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

10 Mátészalkai járásbíróság (Mátészalka piirkonnakohus) tegi 23. märtsil 2015 Euroopa vahistamismääruse Rumeenia kodaniku N. A. Bob-Dogi suhtes kriminaalmenetluse raames, mis algatati tema suhtes teo eest, mille ta pani toime Ungaris 27. novembril 2013 ja mille võib kvalifitseerida „raske tervisekahjustuse tekitamiseks“.

- 11 See tegu on seotud liiklusõnnetusega, mis toimus avalikul teel ja mille eest lasub vastutus N. A. Bob-Dogil, kelle juhitud veoauto kiirus oli liiga suur, ning mis põhjustas mitu luumurdu ja vigastust mopeedi juhtinud Ungari kodanikule Katonale.
- 12 Põhikohtuasjas kõnealuse Euroopa vahistamismäärusega seotud andmed sisestati Schengeni infosüsteemi 30. märtsil 2015.
- 13 N. A. Bob-Dogi peeti kinni 2. aprillil 2015 Rumeenias ning pärast kinnipidamiskohta paigutamist viidi ta Curtea de Apel Cluj'sse (Cluj apellatsioonikohus, Rumeenia), et see kohus otsustaks tema vahi alla võtmise ja Ungari õigusasutustele üleandmise.
- 14 Nimetatud kohus jättis sama kuupäeva määrusega rahuldamata N. A. Bob-Dogi vahi alla võtmise taotluse, mille esitas prokuratuur, ja määras asjaomase isiku viivitamatu vahi alt vabastamise, kuid kohaldas tema suhtes kohtuliku kontrolli meedet 30 päevase tähtaja jooksul, mida hiljem pikendati.
- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Euroopa vahistamismääruse punktis b „Otsus, millel vahistamismäärus põhineb“, on märgitud „Prokuratuur Nyíregyházi járásbíróság'i (Nyíregyháza piirkonnakohus) juures, K.11884/2013/4“ ja sama vahistamismääruse punkti b alapunktis 1 – milles tuleb näidata ära vahistamismäärus või sama toimega kohtuotsus – on viidatud „Euroopa vahistamismäärusele nr 1.B.256/2014/19-II, mille on andnud välja Mátészalkai járásbíróság (Mátészalka piirkonnakohus), mis kehtib ka Ungari territooriumil ja kujutab sellena endast ka siseriiklikku vahistamismäärust“.
- 16 Nimetatud kohus lisas, et põhikohtuasjas käsitletavas olukorras, kus Euroopa vahistamismäärus põhineb iseendal, mitte eraldi vormistatud eelneval siseriiklikul vahistamismäärusel, ei ole Rumeenia kohtud üksmeel selles, milline käik anda Euroopa vahistamismäärusele.
- 17 Enamik kohtuid on seisukohal, et niisuguses olukorras tuleks vahet teha vormi ja sisu puudutataval tingimustel ning jätta Euroopa vahistamismääruse täitmise taotlus rahuldamata sel põhjusel, et Euroopa vahistamismääruse olemasolu ei asenda siseriikliku vahistamismääruse või kohtu tehtud täitmisotsuse puudumist.
- 18 Teised kohtud oleksid siiski Euroopa vahistamismääruse täitmise taotluse rahuldanud põhjusel, et õiguslikud tingimused on sisuliselt täidetud, kuna selle välja andnud õigusasutused on sõnaselgelt maininud, et Euroopa vahistamismäärus kujutab selle välja andnud liikmesriigi õigusnormide kohaselt endast samal ajal ka siseriiklikku vahistamismäärust.
- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab sellega seoses, et Euroopa vahistamismääruse täitmise menetluse raames peab otsuseks, mida vahistamismäärust täitev õigusasutus tunnustab, olema siseriiklik kohtuotsus, mille on teinud pädev asutus Euroopa vahistamismääruse teinud liikmesriigi kriminaalmenetlusnorme järgides.
- 20 See kohus märgib, et Euroopa vahistamismääruse ja siseriikliku vahistamismääruse vahel on põhimõttelised erinevused. Euroopa vahistamismäärus tehakse eeskätt niisuguse isiku – süüdistatava või süüdimõistetud – vahistamiseks ja üleandmiseks, kes asub vahistamismäärust täitva liikmesriigi territooriumil, samas kui siseriiklik vahistamismäärus tehakse niisuguse isiku vahistamiseks, kes asub vahistamismääruse teinud liikmesriigi territooriumil.
- 21 Lisaks põhineb selle kohtu sõnul Euroopa vahistamismääruse väljaandmine vahistamismäärusel või vabadusekaotuse täitmise määrusel, samas kui siseriiklik vahistamismäärus tehakse tingimustel ja juhtudel, mida reguleerivad sõnaselgelt selle teinud liikmesriigi kriminaalmenetlusnormid.

- 22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et kui ei ole siseriiklikku vahistamismäärust, ei saa isikut vahistada või vahi all hoida ning ei saa lubada, et Euroopa vahistamismäärus „muutub“ pärast tagaotsitava üleandmist siseriiklikuks vahistamismääruseks. Niisugune tõlgendus oleks vastuolus ka põhiõigustega, mis on liidu õigusega tagatud.
- 23 Eelotsusetaotluse esitanud kohus järeldab sellest, et Euroopa vahistamismäärus peab põhinema siseriiklikul vahistamismäärusel, mis on tehtud vahistamismääruse teinud liikmesriigi kriminaalmenetlusnorme järgides, st Euroopa vahistamismäärusest eraldi vormistatud vahistamismäärusel.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on arvamusel, et kohtupraktikast nähtub, et peale raamotsuses ette nähtud vabatahtlike ja kohustuslike keeldumise aluste on veel muidki sõnaselgelt väljendamata keeldumise aluseid. Nii on see eelkõige juhul, kui ei ole täidetud Euroopa vahistamismääruse sisulisi või formaalseid nõudeid, näiteks juhul, kui puudub vahistamismääruse teinud liikmesriigi siseriiklik vahistamismäärus – olukord, millega on tegemist põhikohtuasjas.
- 25 Neil asjaoludel otsustas Curtea de Apel Cluj (Cluj apellatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkti c kohaldamisel tuleb sõna „vahistamismäärus“ all mõista siseriiklikku vahistamismäärust, mis on tehtud selle teinud liikmesriigi kriminaalmenetlusnorme järgides ja mis seepärast on Euroopa vahistamismäärusest eraldi vormistatud?
2. Kas jaatava vastuse korral esimesele küsimusele võib asjaolu, et ei ole antud välja siseriiklikku vahistamismäärust, olla sõnaselgelt väljendamata alus Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmiseks?“

Menetlus Euroopa Kohtus

- 26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitas taotluse lahendada eelotsusetaotlus Euroopa Kohtu kodukorra artikli 107 alusel kiirmenetluses.
- 27 Taotluse põhjendamiseks väitis see kohus muu hulgas, et N. A. Bob-Dogi ei viibi hetkel vangistuses, vaid tema suhtes kohaldatakse kohtuliku kontrolli meedet, mis on samuti isikuvabadust piirav meede.
- 28 Euroopa Kohus otsustas 4. juunil 2015 ettekandja-kohtuniku ettepaneku põhjal ja pärast kohtujuristi ärakuulamist jätta selle taotluse rahuldamata.
- 29 Euroopa Kohtu president otsustas 30. juunil 2015 kodukorra artikli 53 lõike 3 kohaselt menetleda kohtuasja eelisjärjekorras.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 30 Oma esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et selles sättes kasutatud sõna „vahistamismäärus“ tähendab Euroopa vahistamismäärusest eraldi vormistatud siseriiklikku vahistamismäärust.
- 31 Sissejuhatuseks tuleb meelde tuletada, et nagu nähtub eelkõige nimetatud raamotsuse artikli 1 lõigetest 1 ja 2 ning põhjendustest 5 ja 7, on raamotsuse eesmärk asendada liikmesriikidevaheline mitmepoolne väljaandmissüsteem vastastikuse tunnustamise põhimõttel rajaneva õigusasutustevahelise

üleandmissüsteemiga süüdimõistetute kriminaalkaristuste täitmisele pööramiseks või kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks (kohtuotsus, 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkt 75 ning seal viidatud kohtupraktika).

- 32 Raamotsuse eesmärk on seega süüdimõistetute või karistusõigusrikkumises kahtlustatavate üleandmise uue lihtsustatud ja tõhusama süsteemi sisseviimisega hõlbustada ja kiirendada õigusalast koostööd, et aidata saavutada eesmärki kujundada Euroopa Liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks, mis põhineb suurel liikmesriikidevahelisel usaldusel (kohtuotsus, 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkt 76 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 33 Vastastikuse tunnustamise põhimõtte, mis on Euroopa vahistamismääruse süsteemi aluseks, tugineb ise liikmesriikidevahelise vastastikuse usalduse põhimõttele seoses asjaoluga, et nende vastavad siseriiklikud õiguskorrad saavad tagada liidu tasandil tunnustatud ning eeskätt Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“) kehtestatud põhiõiguste võrdväärse ja tõhusa kaitse (kohtuotsus, 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkt 77 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Veel olgu meenutatud, et harta järgimine on harta artikli 51 lõike 1 kohaselt liikmesriikidele ja järelikult ka nende kohtutele kohustuslik, kui nad kohaldavad liidu õigust, millega on tegemist siis, kui vahistamismääruse teinud õigusasutus ja vahistamismäärust täitev õigusasutus kohaldavad raamotsuse rakendamiseks vastu võetud siseriiklike õigusnorme (vt selle kohta kohtuotsus, 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkt 84).
- 35 Raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkt c, mille tõlgendamist käesolev eelotsusetaotlus käsitleb, näeb ette, et Euroopa vahistamismäärus peab sisaldama järgmist teavet, mis on esitatud vastavalt lisas toodud vormile: „tõendid täidetava kohtuotsuse, vahistamismääruse või mis tahes muu sama mõjuga täidetava kohtuotsuse kohta, mis kuulub [raamotsuse] artiklite 1 ja 2 rakendusalasasse“.
- 36 See teave tuleb esitada raamotsuse lisas toodud vormi punktis b „Otsus, millel vahistamismäärus põhineb“, mille alapunktis 1 on nähtud ette, et näidatakse ära „vahistamismäärus või sama toimega kohtuotsus“.
- 37 Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust nähtub, et põhikohtuasjas käsitletavas olukorras, kus tõenditest ilmneb, et tagaotsitav isik oli Euroopa vahistamismääruse tegemise ajal juba väljaspool Ungari territooriumi, kohaldatakse selles liikmesriigis nn lihtsustatud menetlust.
- 38 See tava võimaldab teha otse Euroopa vahistamismääruse, ilma et eelnevalt oleks tehtud siseriiklikku vahistamismäärust.
- 39 Sellisel juhul tehakse Euroopa vahistamismäärusesse raamotsuse lisas toodud vormi punkti b alapunktis 1 ette nähtud märge vastava Euroopa vahistamismääruse kohta ning vajaduse korral lisatakse sellele märkele teade selle kohta, et see vahistamismäärus kehtib ka Ungari territooriumil ja järelikult on Euroopa vahistamismäärus ühtlasi siseriiklik vahistamismäärus.
- 40 Veel nähtub Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust, et Ungari õiguses on selle tava aluseks seaduse nr CLXXX Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise õigusalasase koostöö kohta kriminaalasjades artikli 25 lõige 7, mille kohaselt kehtib Euroopa vahistamismäärus ka Ungari territooriumil.
- 41 Seetõttu kerkib üles küsimus, kas see tava on põhikohtuasjas kohaldataval kujul kooskõlas raamotsuse, eelkõige selle artikli 8 lõike 1 punkti c sätte ja mõttega.

- 42 Seoses sellega olgu tõdetud, et kuigi raamotsus ei sisalda artikli 8 lõike 1 punktis c kasutatud mõiste „vahistamismäärus“ määratlust, on mõiste „Euroopa vahistamismäärus“ määratletud raamotsuse artikli 1 lõikes 1 kui „liikmesriigi väljaantud kohtuotsus, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmise või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks“.
- 43 Seda mõistet „Euroopa vahistamismäärus“ on järjekindlalt kasutatud raamotsuse pealkirjas, põhjendustes ja artiklites, välja arvatud artikli 8 lõike 1 punktis c, mis annab alust arvata, et viimati nimetatud sättes on silmas peetud muud vahistamismäärust kui Euroopa vahistamismäärus, mida on silmas peetud kõigis teistes raamotsuse sätetes, ning järelikult saab tegemist olla üksnes siseriikliku vahistamismäärusega.
- 44 Sellist tõlgendust kinnitab ka raamotsuse lisas toodud vormi punkti b sõnastus, eelkõige fraas „Otsus, millel vahistamismäärus põhineb“ – sellele vormile on raamotsuse artikli 8 lõike 1 esimeses lõigus sõnaselgelt viidatud ning järelikult tuleb seda raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkti c tõlgendamisel arvesse võtta, kuna see sõnastus kinnitab, et Euroopa vahistamismäärus peab põhinema kohtuotsusel, mis tähendab, et tegemist on Euroopa vahistamismääruse väljaandmise otsusest eraldi otsusega.
- 45 Menetluskorraldust, mida kutsutakse lihtsustatud menetluseks, käsitavad Ungari ametiasutused pealegi kui erandit, mida kohaldatakse vaid juhul, kui tõenditest ilmneb, et tagaotsitav isik oli Euroopa vahistamismääruse tegemise ajal juba väljaspool Ungari territooriumi, ent raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkti c sõnastuses ei viita miski sellele, et selles sätestatud nõue lubaks niisuguseks olukorraks erandit.
- 46 Need tekstilised nüansid kinnitavad, et raamotsuse artikli 8 lõike 1 punktis c kasutatud mõiste „vahistamismäärus“ tähendab üksnes siseriiklikku vahistamismäärust, mida tuleb mõista kui kohtuotsust, millel põhineb Euroopa vahistamismäärus.
- 47 Vastupidine tõlgendus, mille kohaselt tuleks seda mõistet käsitada üldmõistena, mis hõlmaks igat liiki vahistamismäärused, sealhulgas Euroopa vahistamismääruse, ja mille kohaselt võiks olla piisav, kui Euroopa vahistamismäärus lihtsalt „viitab iseenesele“, nii et lõppkokkuvõttes võiks see põhineda iseendal, tuleb aga kõrvale jätta ka sellepärast, et see võtaks raamotsuse artikli 8 lõike 1 punktis c sätestatud tingimuselt kogu selle ulatuse ja seega ka otstarbe.
- 48 Samuti tuleneb sellest, et raamotsuse artikli 8 lõike 1 punktis c kasutatud fraasi „või mis tahes muu sama mõjuga täidetav kohtuotsus“ ei saa tõlgendada nii, et see viitab Euroopa vahistamismääruse väljaandmise otsusele.
- 49 Raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkti c tõlgendus, mille kohaselt peab Euroopa vahistamismäärus tingimata põhinema sellest vahistamismäärusest eraldi seisval siseriiklikul kohtuotsusel, mis võib olla siseriikliku vahistamismääruse vormis, ei tulene üksnes selle sätte sõnastusest, vaid ka selle kontekstist ja raamotsuse eesmärkidest, mida vastavalt Euroopa Kohtu praktikale tuleb selle tõlgendamisel arvesse võtta (vt selle kohta eelkõige kohtuotsus, 16.7.2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 50 Mis puudutab raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkti c konteksti, siis kinnitab sellise tõlgenduse õigsust selle sätte saamislugu, nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 49 märgib, sest esialgses sõnastuses oli selles sättes kirjas, et Euroopa vahistamismäärus peab sisalda teavet, mis puudutab „asjaolu, kas on olemas või mitte jõustunud kohtuotsus või ükskõik milline muu täidetav kohtuotsus“.
- 51 Asjaolu, et lõplikus sõnastuses ei sisaldanud see säte enam valikulist elementi, toetab sätte tõlgendamist nii, et Euroopa vahistamismäärus peab igal juhul põhinema mõnel selles sättes mainitud kohtuotsusel ning võimaluse korral siseriikliku vahistamismääruse väljaandmise otsusel.

- 52 Raamotsuse eesmärkidega seoses tuleb tõdeda, et Euroopa vahistamismääruse väljaandmine nn lihtsustatud menetluses, ilma et eelnevalt tehtaks selle alueks olevat siseriiklikku kohtuotsust, nagu siseriiklikku vahistamismäärust, võib nõrgestada vastastikuse tunnustamise ja usalduse põhimõtet, millel põhineb Euroopa vahistamismääruse süsteem.
- 53 Nimetatud põhimõtted lähtuvad eeldusest, et Euroopa vahistamismäärus on välja antud kooskõlas miinimumnõuetega, millest sõltub selle kehtivus ja mille hulka kuulub raamotsuse artikli 8 lõike 1 punktis c sätestatud nõue.
- 54 Kui tegemist on aga nn lihtsustatud menetluses välja antud Euroopa vahistamismäärusega – nagu on kõne all põhikohtuasjas –, mis põhineb vahistamismäärusel raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkti c tähenduses, ilma et Euroopa vahistamismääruses mainitaks Euroopa vahistamismäärusest eraldiseisvat siseriiklikku vahistamismäärust, siis ei saa vahistamismäärust täitev õigusasutus kontrollida, kas Euroopa vahistamismäärus vastab raamotsuse artikli 8 lõike 1 punktis c sätestatud nõudele.
- 55 Lisaks on raamotsuse artikli 8 lõike 1 punktis c sätestatud nõude täitmine eriti oluline seetõttu, et see tähendab, et kui Euroopa vahistamismäärus on välja antud selleks, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks, on nimetatud isikul menetluse esimeses staadiumis juba olnud võimalik tugineda menetluslikele tagatistele ja põhiõigustele, mille kaitsmise peab vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusasutus tagama vastavalt kohaldatavale siseriiklikule õigusele, muu hulgas siseriikliku vahistamismääruse tegemisel.
- 56 Raamotsuse artikli 8 lõike 1 punktis c sätestatud nõude kohaselt peab Euroopa vahistamismääruse süsteem pakkuma tagaotsitava menetluslike ja põhiõiguste kahetasandilist kaitset, sest kohtulikule kaitsele, mis on ette nähtud esimesel tasandil, kui tehakse selline siseriiklik kohtuotsus nagu siseriiklik vahistamismäärus, lisandub kaitse, mis tuleb tagada teisel tasandil, kui antakse välja Euroopa vahistamismäärus, mis võib toimuda kohe pärast kõnealuse siseriikliku kohtuotsuse tegemist.
- 57 Niisugune kahetasandiline kohtulik kaitse puudub aga üldjuhul olukorras, nagu see on kõne all põhikohtuasjas, kus Euroopa vahistamismääruse väljaandmisel kohaldatakse nn lihtsustatud menetlust, kuna see tähendab, et enne Euroopa vahistamismääruse väljaandmist ei teinud siseriiklik õigusasutus mingit otsust siseriikliku vahistamismääruse väljaandmise kohta, millel Euroopa vahistamismäärus põhineks.
- 58 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades on esimesele küsimusele vaja vastata, et raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et selles sättes kasutatud sõna „vahistamismäärus“ tähendab Euroopa vahistamismäärusest eraldi vormistatud siseriiklikku vahistamismäärust.

Teine küsimus

- 59 Teise küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et kui selle sätte tähenduses vahistamismäärusel põhinevas Euroopa vahistamismääruses ei mainita siseriiklikku vahistamismäärust, võib vahistamismäärust täitev õigusasutus jätta selle käiguta.
- 60 Seoses sellega olgu meenutatud, et raamotsusega reguleeritud valdkonnas leiab vastastikuse tunnustamise põhimõte – mis eelkõige raamotsuse põhjendusest 6 nähtuvalt kujutab endast kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö „nurgakivi“ – kohaldamist raamotsuse artikli 1 lõikes 2, mille kohaselt on liikmesriigid üldjuhul kohustatud Euroopa vahistamismäärust täitma (kohtuotsus, 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkt 79).

- 61 Sellest järeldub, et vahistamismäärust täitev õigusasutus võib keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest ainult raamotsuse artiklis 3 ammendavalt loetletud täitmata jätmise kohustuslikel alustel või raamotsuse artiklites 4 ja 4a loetletud täitmata jätmise vabatahtlikel alustel. Lisaks võib vahistamismääruse täitmisele seada tingimusi üksnes raamotsuse artiklis 5 ette nähtud tingimustel (kohtuotsus, 5.4.2016, Aranyosi ja Căldăraru, C-404/15 ja C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, punkt 80).
- 62 Tuleb tõdeda, et Euroopa vahistamismääruses siseriikliku vahistamismääruse mittemainimine ei kuulu täitmata jätmise aluste hulka, mis on loetletud raamotsuse artiklites 3, 4 ja 4a, ega kuulu ka raamotsuse artikli 5 kohaldamisalasse.
- 63 Nagu aga kohtujurist oma ettepaneku punktis 107 märkis, ei jäta need sätted küll võimalust ühekski muuks täitmata jätmise aluseks peale nendes loetletute, kuid lähtuvad siiski eeldusest, et Euroopa vahistamismäärus vastab raamotsuse artikli 8 lõike 1 punktis c sätestatud seaduslikkuse nõuetele.
- 64 Kuna raamotsuse artikli 8 lõike 1 punktis c on sätestatud seaduslikkuse nõue, mille järgimine on Euroopa vahistamismääruse kehtivuse eeltingimuseks, peaks selle nõude mittejärgimine üldjuhul viima selleni, et vahistamismäärust täitev õigusasutus jätab vahistamismääruse käiguta.
- 65 Enne niisuguse otsuse tegemist – mis peab oma olemuse tõttu jääma erandlikuks, kui kohaldatakse raamotsusega kehtestatud üleandmissüsteemi, mis põhineb vastastikuse tunnustamise ja usalduse põhimõttel – tuleb sel õigusasutusel vastavalt raamotsuse artikli 15 lõikele 2 küsida vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusasutuselt vajalikku lisateavet, mis tuleb kiiresti saata ning mis võimaldab tal saada vastuse küsimusele, kas Euroopa vahistamismääruses siseriikliku vahistamismääruse mittemainimine on tingitud sellest, et eelnev siseriiklik, Euroopa vahistamismäärusest eraldi vormistatud vahistamismäärus tõepoolest puudub, või on see olemas, kuid jäetud mainimata.
- 66 Kui vahistamismäärust täitev õigusasutus jõuab raamotsuse artikli 15 lõike 2 kohaselt esitatud teabe ja muu tema käsutuses oleva teabe põhjal järeldusele, et Euroopa vahistamismäärus – kuigi see põhineb „vahistamismäärusel“ raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkti c tähenduses – on antud välja ilma Euroopa vahistamismäärusest eraldi vormistatud siseriiklikku vahistamismäärust tegelikult välja andmata, peab see õigusasutus jätma Euroopa vahistamismääruse käiguta põhjusel, et see ei vasta raamotsuse artikli 8 lõike 1 punktis c sätestatud seaduslikkuse nõuetele.
- 67 Eeltoodud kaalutlustest tulenevalt on teisele küsimusele vaja vastata, et raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et kui selle sätte tähenduses „vahistamismäärusel“ põhinevas Euroopa vahistamismääruses ei mainita siseriiklikku vahistamismäärust, peab vahistamismäärust täitev õigusasutus jätma selle käiguta, kui see õigusasutus jõuab raamotsuse artikli 15 lõike 2 kohaselt esitatud teabe ja muu tema käsutuses oleva teabe põhjal järeldusele, et Euroopa vahistamismäärus ei ole kehtiv, sest see on välja antud ilma Euroopa vahistamismäärusest eraldi vormistatud siseriiklikku vahistamismäärust tegelikult välja andmata.

Kohtukulud

- 68 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK) artikli 8 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et selles sättes kasutatud sõna „vahistamismäärus“ tähendab Euroopa vahistamismäärusest eraldi vormistatud siseriiklikku vahistamismäärust.
2. Raamotsuse 2002/584 (muudetud raamotsusega 2009/299) artikli 8 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et kui selle sätte tähenduses „vahistamismäärusel“ põhinevas Euroopa vahistamismääruses ei mainita siseriiklikku vahistamismäärust, peab vahistamismäärust täitev õigusasutus jätma selle käiguta, kui see õigusasutus jõuab raamotsuse 2002/584 (muudetud) artikli 15 lõike 2 kohaselt esitatud teabe ja muu tema käsutuses oleva teabe põhjal järeldusele, et Euroopa vahistamismäärus ei ole kehtiv, sest see on välja antud ilma Euroopa vahistamismäärusest eraldi vormistatud siseriiklikku vahistamismäärust tegelikult välja andmata.

Allkirjad